

Radoje Domanović, najbolji satiričar napredne Srbije 19. vijeka, čija su djela zapletena u vatru političkih sukoba naprednih masa sa terorom dinastije Obrenovića. Njegov životni i književni put protekao je u ljutoj borbi sa nasiljem monarhijske vlasti, birokratije i poljuljanim društvenim moralom. To je bilo vrijeme pune diktature vlasti koja, otuđena od naroda, u borbi za svoje održanje koristila se svim sredstvima.

Obrenovići, kralj Milan i njegov nasljednik Aleksandar, bezobzirno su pokušavali da sačuvaju dinastiju od mržnje i revolta masa. Neprestani skandali, pronevjere vodećih političara i borokratija vlasti činili su bitna obilježja tog mračnog stanja u kome se približavao kraj jedne nenarodne vladavine.

Radikalana politička stranka, iznikla iz demokratskih ideja Svetozara Markovića, okupila je u svoje redove mase obespravljenih ljudi i politički svjesnu, naprednu intelegenciju. Ipak, svirepe protivmjere vlasti pokolebale su pojedine njene članove, koji su vremenom sve više napuštali ideale na kojima se zasnovao politički program stranke. U takvim uslovima dolazi do mimoilaženja u samoj stranci, do stvaranja njenog borbenog i radikalnog lijevog krila. Toj grupi je prišao i Radoje Domanović, koji je beskompromisno istupao u svome političkom radu, ljutito optužujući i vlast nad narodom i one koji su kukavički izdali narodne interese.

Svoj književni rad je započeo pripovijetkama iz seoskog života, u kojima je osjetan uticaj književnika i njegovog prijatelja Janka Veselinovića. U ovim pripovijetkama osjetan je pastoralni, vedar život, sa idelizacijom likova. Međutim, kasnije su gorka životna iskustva razbila njegove mladalačke iluzije, te piše o selu sa naglašeno mračnim raspoloženjem. To njegovo selo je izgubljeno u vlasti zelenaša, pandura i popova, selo čije su porodice moralno i ekonomski razbijene, a ljudi tvrdi i zaostali. Pisac otvoreno govori o uzrocima socijalnog raslojavanja sela, koje se davilo u dugovima i gušilo u mraku primitivnosti.

Domanović, kao pisac realizma, da bi izrazio svoje viđenje savremenosti koristi satiru. „Satira predstavlja duhovitu, podrugljivu, oštru osudu ljudskih mana, negativnih društvenih pojava ili društva u cjelini.”

Radoje Domanović je također pisao satirične pripovijetke u kojima je slikao političko i društveno stanje Srbije XIX st. Osobnost njegovog književnog postupka, je to što koristeći političku situaciju Srbije kao motiv i podlogu za nastanak svojih satira, stvarnost podiže na stepen fantazije, a što mu je omogućava da kritikuje sve sisteme despotizma i slijepe pokornosti. Dakle, radnja pripovijedaka je obično u nekom dalekim zemljama ili u snu, ali opisujući događaje u tim zemljama on aludira na stanje u Srbiji. Stvarajući takvo književno djelo on je onemogućavao vlastima da zabrane njegova djela, a čitaocima ipak otkrivao stvarnost i predočavao one stvari koje želi osuditi i protiv kojih se želi boriti. To je bio period vladavine Aleksandra Obrenovića, koji spada među najteže i najmračnije u historiji Srbije. To je bilo doba apsolutizma, unutrašnjih kriza, pobuna, vojničkih poraza, dvorskih skandala, igre sa zakonima i ustavima, sve do 1903. god. kada su se počeli javljati znaci oporavljanja države. To je bilo stanje samovolje i nasilja vladajućih, udaraca protiv slobode naroda i ljudske ličnosti. Domanović je koristeći se alegorijom, ironijom, parodijom, humorom, sarkazmom naslikao realno stanje u svojoj državi i kritikovao sve negativne osobine vladajućih, ali i naroda koji trpi svaki teror i poniženje.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com